

Mesto človeka v neskončnosti vesolja

Ko prebiramo odlomke evangelista Marka o Jezusovem trpljenju, smrti in vstajenju, se pred našimi očmi z naglico odvijajo dramatični dogodki z vsemi padci in viški, s čimer je ponavadi povezano vsakršno izredno dogajanje, najsi gledamo nanj s človeške ali religiozne perspektive. Slikovito je prikazana podlost Jezusovih sovražnikov, ki so ga nameravali prijeti in umoriti, a so še pri tem taktizirali, ko so dejali: »Samo na praznik ne, da ne bo nastal nemir med ljudmi.« Presenetljiva je podobnost z mogočniki sedanjega časa, ki marsikdaj skušajo reševati le formo, vsebina pa ostaja ista.

Pa tudi med ljudmi, ki so se zbirali okoli Kristusa, se srečujemo z zlobo in omahljivostjo, če pomislimo na podkupljivega Judo Iškarijota in ne preveč značajnega

OBVESTILO

Prihodnja številka Novega lista
bo izšla v četrtek, 14. aprila.

Uredništvo in uprava

Simona Petra, ki mu sam Jezus napove: »Resnično ti povem: preden bo petelin rocoj, to noč, dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.« V luči teh človeških slabosti in pomanjkljivosti pa je bila povsem na mestu Jezusova navedba iz Svetega pisma, ki pravi: »Udaril bom pastirja in ovce se bodo razkropile.« Žal so še kako resnične te besede, saj so tudi danes ljudje, ki vidijo globlje in naprej, nekoč so jim rekli pre-roki, od večine nerazumljeni, osamljeni in marsikdaj tudi preganjani.

Človeško spoznanje nas uči, da ni nobene žrtev zaman, tako je treba razumeti tudi svetopisemsko prispodobo o zrnu, ki mora umreti, da nato obrodí sad. Če tako gledamo tudi na Jezusovo vstajenje, potem se nam njegova žrtev ne zdi več nesmiselna. Razlagalci Svetega pisma pravijo, da je pri besedi »vstal je« (bil je obujen) poudarek na oznanilu, ki prihaja od Boga, kar je na sploh značilno za vsa poročila o prikazanjih. Ljudje si v marsikakšnem prelomnem trenutku, nesreči, bolezni, nenadni smrti, po pravici zastavljamo vprašanja o smislu življenja, o tem, kaj nas čaka po smrti

dalje na strani 12 ■

Jezus Nazarečan je premagal smrt,
iz src izvirajo
topli vrelci vstajenjske svetlobe.

Milena Merlak

Trst 31.3.88
Milena Merlak

Sodelavcem, naročnikom,
bralcem in vsem Slovencem
vošči vesele velikonočne
praznike

NOVI LIST

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 3. aprila, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Zgodba s pomladnega travnika« (Tanja Rebula); 11.00 »In mirno tavalu bi moja Pepka«. Afrožupnijski put-purè brez konca ne glave Andra Merčija v 13 oddajah; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski tednik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00-17.00 Velika noč z našimi poslušalci — telefonski razgovori; 17.00-17.30 Mirko Mahnič: »Vinska žalostna z Alelujo!«; 18.00-19.00 »Banderu belo v vetru se lovi«, slovenske miniature o Veliki noči; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 4. aprila, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.20 Velikonočne pesmi; 10.15 Mladinski oder: »Pirhi brez presenečenja«; 10.45 Koncert v cerkvi sv. Ignacija v Gorici: sopranistka Zlata Gašperšič, basist Dragiša Ognjanović, orglar Hubert Bergant; 11.30 Pregled mladinske književnosti; 12.00 Moskva, zapisi in vtisi petmesečnega bivanja v Rusiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Gospodarski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Glasbene pravljice; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Mladi pred mikrofonom; 16.15 Kanadski mozaik; 17.00 Tržaški mestni zbor in simfonični orkester iz Békéscsabe na Madžarskem vodi Marco Sofianopol; 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 5. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ponarejanje živili; 12.15 Analiza enogastronomске ponudbe naše dežele; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Dobra jed se sama ponuja; 16.30 Analiza enogastronomске ponudbe naše dežele; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Primorska poje; 18.00 Pavel Lužan: »Novo življenje«. Radijska komedija; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 6. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravnik in pacient; 12.40 Dermatolog svetuje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Skozi njen glas v umetnost; 16.30 Ena beseda kot veter pomladni; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Pianist Bojan Gorišek v našem studiu; 18.00 Denis Poniž: Srce poezije Simona Gregorčiča; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 7. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Potujmo! Kam, kdaj in kako; 12.15 Ameriški portreti in srečanja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Problemi sodobne družbe; 15.45 Glasbeni telefon; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Primorska poje; 18.00 Tigrova duša — spomini na Alberta Rejca; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 8. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Izkustvo film (I); 12.00 Izkustvo film (II); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Pisani svet; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 »Krivi preroki«; 16.00 Glasbene diagonale; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Skladatelj Uroš Rojko, letošnji nagajenec Prešernovega sklada; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 9. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.40 V prostem času; 12.00 Devin '87; 13.00 Opoldanski radijski zbornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Bom naredil stazice« — oddaja iz Kanalske doline; 15.00 Človek človeku; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 »In mirno tavalu bi moja Pepka«. Afrožupnijski put-purè brez konca ne glave Andra Merčija; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Manjšinska in federalistična srečanja

Zadnje čase opažamo precej živahno dejavnost manjšinskih ter avtonomističnih sil v alpskem loku oziroma v Italiji sploh. Po februarškem zborovanju v Dolini Aosta je bilo sredi marca spet več pobud na tem področju. Tako je bil v Tridentu kongres Unije za federalistično Evropo, ki združuje različne evropeistične sile, zlasti severne Italije in Zvezne republike Nemčije. Glavne referate sta imela prav predsednik tridentinske avtonomistične stranke E. Pruner, deželni svetovalec Tridentinsko-Južno Tirolske, in dr. Roemheld z univerze v Dortmundu. Oba sta poudarila delež temeljnih osnov in tez za uveljavitev evropskega federalizma.

Na srečanju so bili prisotni predstavniki glavnih manjšinskih ter avtonomističnih strank v Italiji, med njimi Slovenska skupnost, Union Valdotaïne, Partito Sardo d'Azione, Movimento Friuli, Liga Veneta, že omenjena Tridentinsko evropska avtonomistična stranka (UATT) itd. Bili so prisotni še nekateri predstavniki iz tujine, poleg ZRN še Švice in Španije (Katalonija).

Nato je bilo zborovanje prej omenjenih strank (katerim se je pridružila še Südti-

roler Volkspartei) v Vicenzi. Tu so bile na sporedu predvsem oblike bodočega sodelovanja in akcijski programi. Jasno je, da je beseda tekla tudi o prihodnjih evropskih volitvah, ki so na vrsti leta 1989. Gotovo bo tedaj prav od teh stikov in predlogov odvisno zadržanje manjšin in avtonomistov. Verjetno se bo povrnila politična formula iz prvih evropskih volitev 1979, ko so tako manjšinci kot avtonomisti predložili skupno listo in prejeli nad 160 tisoč glasov (kar seveda ni še zadostovalo za izvolitev poslanca). Pri drugih volitvah leta 1984 so manjšinske stranke nastopile samostojno pod znakom sardinske stranke in prejele dobrih 190 tisoč glasov in tako izvolile svojega evropskega poslanca v osebi sardinskega predstavnika Columbuja (letos bi moralo priti do rotacije). Če bi se torej sedaj predstavili združeno (pri zadnjih volitvah je avtonomistična lista z znakom Lige Venete dosegla dober uspeh z nad 150 tisoč glasovi, a ni dosegla izvolitve poslanca), bi lahko imeli še večji uspeh. Še toliko lepši, če bi se pridružila tudi južnotirolska stranka, ki zaenkrat nastopa samostojno (v povezavi z DC po znanem določilu italijanskega evropskega volilnega zakona, ki pod določenimi številnimi pogoji dopušča povezavo manjšinskih strank v Dolini Aosti, Tridentinsko-Južni Tirolski in Furlaniji-Juljski krajini) in dosegla izvolitev svojega evropskega poslanca z nad 150 tisoč glasovi. Združeno bi vse te sile verjetno lahko imele vsaj tri manjšinske evropske poslance!

V prihodnje bo še prišlo do novih pobud in predlogov. Tako bo na začetku maja na Sardiniji letno zborovanje Alliance Libre Européenne, ki veže zlasti evropske poslance severnozahodne Evrope in politična gibanja raznih evropskih manjšin. Zadnja zasedanja te zveze so bila v Bruslju in se jih je vedno udeležila tudi Slovenska skupnost, ki tako jasno dokazuje svoje evropeistično naravnost in vero v gradnjo nove Evrope narodov in dežel.

—o—

Skupina vidnih goriških socialnih demokratov, med njimi je tudi bivši poslanec Zuccalli, je zapustila svojo stranko in vstopila v socialistično stranko. Poleg Zuccallija, ki je občinski odbornik, je v PSI vstopil tudi odbornik Tachinardi, prav tako izvoljen na listi PSDI. Oba sta kot odbornika odstopila.

Konec maja novo vrhunsko srečanje

Vrhunski sestanek, ki bo prvič privedel ameriškega predsednika Reagana v Moskvo, se bo pričel zadnjo nedeljo v maju in bo trajal pet dni. Datum svojega četrtga srečanja s sovjetskim voditeljem Gorbačovom je ameriški predsednik sporočil uradno časnikašem ob koncu pogovora s sovjetskim zunanjim ministrom Ševardnadzejem v Beli hiši. Reagan in Ševardnadze pa nista hotela odgovarjati na časnikarska vprašanja o možnosti, da bi že v Moskvi podpisali revolucionarni razorožitveni sporazum »Start«, s katerim bi se velesili od-

povedali polovici svojih medcelinskih jedrskih izstrelkov. Viri Bele hiše pa so po drugi strani sporočili, da se bo ameriški predsednik na poti v Moskvo ustavil tudi v finski prestolnici, kjer bo imel govor o spoštovanju človekovih pravic. Nazaj grede pa se bo ustavil še v Londonu, kjer bo imel posvet z ministrsko predsednico Margaret Thatcher.

Nadaljnje razgovore za pripravo vrhunskega srečanja bosta imela zunanja ministra v Moskvi od 21. do 25. aprila in v mesecu maju.

Ivo Jevnikar ob predstavitvi zakonskega predloga Slovenske skupnosti za zaščito Slovencev v Italiji

Deželno vodstvo Slovenske skupnosti je na tiskovni konferenci v Trstu dne 29. marca orisalo zakonski predlog za zaščito slovenske narodne manjšine v Italiji, ki je bil vložen pred kratkim v senatu. Zakonski predlog so podpisali in vložili senatorji ostalih manjšinskih strank v Italiji, se pravi Union Valdôtaine, Sardinske akcijske stranke in Južnotirolske ljudske stranke.

Deželna tajnika Iva Jevnikarja naprošamo, naj za naše bralce oriše glavno vsebino zakonskega predloga.

Na tiskovni konferenci smo poudarili, da Slovenska skupnost predstavlja globoko prenovljen, po našem mnenju realističen in jasen predlog o temeljnih pravicah in zahtevah slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Novo besedilo je bilo potrebno, ker smo želeli upoštevati novosti na zakonodajni ravni, nekatere nove potrebe v sami manjšini, predvsem v videmski pokrajini, pa tudi diskusijo v javnosti in v prejšnjih dveh zakonodajnih dobah v sami senatni komisiji za ustavna vprašanja. Tako smo se oprli tudi na razsodbe ustavnega sodišča, na delo Cassandrove komisije, na listino Evropskega parlamenta o manjšinskih pravicah, na Vizzinijeve in Garibaldi-jeve predloge v senatu ter na predloge drugih političnih sil. Skratka, mislim, da smo v členih in spremnem besedilu predstavili temeljno listino naših zahtev.

Sama vsebina je razvejana in obsežna. V šestih poglavjih obravnavamo načelno priznanje slovenske manjšine kot subjekta, pravice slovenščine v javni rabi, šolstvo, kulturne ustanove in dejavnosti, družbene in gospodarske interese, izvršilna določila. Vsega je 30 členov. Ker bi moral iti v prevelike podrobnosti, če bi hotel obnoviti vso snov, naj se omejim na najpomembnejše novosti z ozirom na prejšnje besedilo.

V našem predlogu naštevamo 36 slovenskih ali mešanih občin, v okviru katerih naj veljajo zaščitna določila.

Naš sogovornik naj bo država, ne toliko dežela, čeprav postavljamo načelno zahtevo, da vsaka uprava, vsak urad na svojem področju uresničuje tudi načelo zaščite manjšin.

Na šolskem področju predlagamo ustanovitev slovenskega deželnega šolskega sveta, ki naj prevzame pristojnosti okrajnih in pokrajinskih šolskih svetov ter deželne komisije za slovensko šolstvo pa še nove pristojnosti. Predvidevamo tudi deželnega intendanta in pokrajinske birokratske strukture za Slovence.

Glede videmske pokrajine je pomembna novost v tem, da sprejemamo delno postopnost pri uvajanju slovenskega šolstva. Na vsem dvojezičnem ozemlju videmske pokrajine naj bi po šolah uvedli predmet »slovenski jezik, kultura in običaji«, poleg

tega naj bi za začetek ustanavljali dvojezične otroške vrte in osnovne šole. Po prehodnem obdobju bi prešli na slovensko šolstvo, kot ga poznamo na Tržaškem in Goriškem. Postopnost sprejemamo ravno zaradi razmer v videmski pokrajini, saj so Benečani v Špetru ustanovili dvojezični zasebni vrtec in osnovno šolo, ker po 122 letih odrekanja vsake pravice zaenkrat drugačne rešitve niso najbolj primerne.

Na kulturnem področju poleg drugega predlagamo ustanovitev »slovenskega sklada« pri vladnem komisarju v Trstu, ki naj ga v korist slovenskih dejavnosti večjega obsega upravlja komisija slovenskih strokovnjakov.

Posebno skrb posvečamo vprašanju izseljencev.

Na gospodarskem področju smo dodali še nekaj zahtev glede nemotenega gospodarskega in prostorskega razvoja ter obrambe slovenskega ozemlja.

Ob tej priložnosti je prišlo do dejavnega sodelovanja med manjšinskimi političnimi organizacijami v Italiji. Kaj bi o tem povedali?

Z velikim veseljem lahko poudarimo, da so naše besedilo podpisali senatorji vseh treh manjšinskih strank v parlamentu: valdostanski senator Dujany, tajnik Sardinske akcijske stranke Sanna in južnotirolska senatorja Rubner in Riz. Prvič se je zgodilo, da je med podpisniki Južnotirolska ljudska stranka, saj je bil podpisnik v prejšnjih dveh zakonodajnih dobah, kot je znano, tridentinski senator Fontanari, ki je za Južnotirolsko ljudsko stranko nastopal kot neodvisen.

Ta dejanska manjšinska solidarnost je sad dolgoletnega sodelovanja, razgovorov in skupnega dela, ne nazadnje na zadnjih parlamentarnih volitvah. Prijateljstvo med

manjšinskimi strankami pa rojeva tudi druge sadove. Mladi valdostanski poslanec Caveri je na primer že vložil na naš predlog parlamentarni vprašanje o primeru prof. Sama Pahorja in o problematiki doklade za dvojezičnost pri uslužbencih krajevnih uprav.

Bližajo se deželne volitve in volitve v tržaški ter goriški pokrajinski svet ter v tržaški občinski svet. Kako potekajo priprave na bližnje hude preizkušnje?

Najboljša priprava je po mojem mnenju dolgoletno stalno, vsakodnevno delo naših izvoljenih predstavnikov od dežele do rajonskih svetov, kot tudi delo strankinih organov, strankinega glasila, naših aktivistov in prijateljev. Tu imamo marsikaj pokazati. Zgolj volilna kampanja tik pred volitvami ne more roditi sadov. Jasno pa je, da bomo v času do volitev skušali še tesneje stopiti v stik z našimi ljudmi, prisluhniti njihovim problemom in pravilno prikazati naše delo, ki dostikrat ne pride dovolj do izraza v javnosti.

Zdaj se sestavljajo programi, pristojni strankini organi pa izbirajo kandidate. Ta dejavnost je v polnem teku in o njej bo javnost še podrobno obveščena.

Jasno pa je, da nas nekatere stvari skrbijo: predlog socialistov za tako reformo deželnega volilnega zakona, da bi SSK iz deželnega sveta avtomatično izpadla; dejstvo, da bodo letos volitve za pokrajinski svet v Trstu le za 24, in ne več za 30 svetovalcev; pojav novih gibanj ipd. Zaupamo pa, da bomo tudi na volitvah pokazali svojo življenjsko voljo.

Kaj bi povedali našim bralcem ob velikončnih praznikih 1988?

Skrivnosti Velikega tedna — od Velikega petka do Vstajenja — so ob globokem

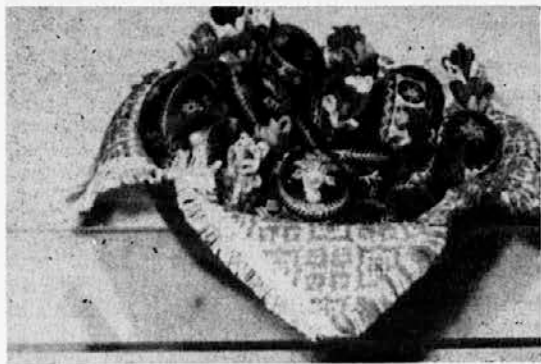
Odposlanstvo Ssk se je srečalo z vodstvom KD

Zastopstvi deželnih tajništav Slovenske skupnosti in Krščanske demokracije sta se srečali v Gorici, da bi razpravljali o neresenih vprašanjih slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in o delu deželne večine v zadnjem obdobju te deželne zakonodajne dobe.

Delegaciji sta pod vodstvom deželnega tajnika KD Bruna Longa in deželnega tajnika Ssk Iva Jevnikarja pozitivno ocenili sodelovanje med strankama na deželni ravni in v pokrajinskem merilu. Potrdili sta nasprotovanje takim preosnovam deželnega volilnega zakona, ki bi dejansko prizadele samostojno politično zastopstvo slovenske manjšine.

Slovenska skupnost je prikazala načela in novosti zakonskega predloga Ssk o globalni zaščiti, ki so ga v senatu predstavili manjšinski parlamentarci. Krščanska demokracija je potrdila zavzetost za odobritev zaščitnih določil, pri čemer je poudarila veljavnost svojih predlogov in se zavzela za vladno pobudo. Obe stranki vsekakor podpirata poskus predsednika deželnega odbora Biasuttija, da bi prišlo do zblizanja stališč med deželnimi političnimi silami.

Ob koncu sta predstavništvi Ssk in KD razpravljali o možnostih za uporabo sredstev, ki jih državni finančni zakon namenja za potrebe slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Jugoslaviji.

Izlet posojilnice na Opčinah v Bologno na razstavo »Saiedue«

Želja Hranilnice in posojilnice na Opčinah, da bi nudila vse bančne usluge po najugodnejših pogojih in še posebno, da bi okrepila stike s klientelo, se konkretno izkazuje s pobudami na informativnem in družabnem področju.

V ta okvir spada tudi avtobusni izlet, namenjen vsem strankam, katerih aktivnost spada v delokrog gradbeništva.

V spremstvu treh odbornikov in predsednika Miliča je avtobus z obrtniki, člani in strankami Posojilnice, odpeljal v soboto, 19. marca, zgodaj zjutraj proti Bologni.

Spomladanski sejem gradbeništva »Saiedue« je organična in izčrpna razstava selektorjev kot so: arhitektura, notranja oprema, osvetlitev, tlakovanje in obloge, okna in vrata (celopaviljon samo za pod-

Uspela revija »Pesem mladih«

V nedeljo, 27. marca, je bila v Kulturnem domu v Trstu pevka revija »Pesem mladih«, ki jo je že osemnajstič priredila Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

Gre za pevsko revijo, ki je velikega pomena za pevsko udejstvovanje v zamejstvu. Prav sistematično in vztrajno delo z otroškimi in mladinskimi pevskimi zbori je namreč omogočilo, da se je zborovska dejavnost odraslih pevskih sestojev okrepila, saj so vanje pristopili mlajši pevci. Marsikje pa pojejo pretežno mladi glasovi in v glavnem gre za pevce, ki so že kot otroci vzljubili zborovsko petje.

Uvodno misel je na nedeljski reviji podala Majda Legiša, ki je poudarila koristnost in potrebo takih pevskih srečanj, še posebej glede na dejstvo, da šolski programi ne posvečajo dovolj pozornosti glasbeni vzgoji.

Na reviji je nastopilo enajst pevskih zborov. Kot prvi se je predstavil otroški zbor »Kresnice« od Sv. Ivana v Trstu, ki ga je vodila s. Karmen Koren, na klavir je zbor spremljala Marta Repini, sledil je nastop zbora »Zvonček« z Repentabra, ki ga vodi Tone Bedenčič, pri klavirju je igrala Loredana Guštin. V prvem delu sporeda so nato nastopili še otroški zbor »V. Vodnik« iz Doline, ki ga vodi Suzana Žerjal, spremljala ga je Vihra Kodrič, zbor »Slovenski šopek« iz Mačkolj, ki ga vodi Ljuba Smotlak, spremljal ga je Andrej Pegan, zbor »Ladja« iz Devina, ki ga je vodila Olga Tavčar. Prvi del sporeda je zaključil otroški zbor »Vesela pomlad« z Opčin, ki ga vodi Franc Pohajač, spremljal je David Lenisa.

V drugem delu sporeda je kot prvi nastopil otroški zbor »Slomšek« iz Bazovice, ki ga je vodil Andrej Pegan. Sledil je nastop zbora »Vigred« iz Sempolaja, ki ga vodi Rosanda Kralj, pel pa je ob spremljavi Vihre Kodrič. S. Angelina Šterbenc je za nedeljski nastop pripravila otroško-mladinski zbor »Fran Venturini« od Domja. Drugi del je zaključil nastop mladinskega zbora »Zvonček« z Repentabra,

Revija »Pesem mladih« pa se je zaključila, kot je že tradicija, s skupno pesmijo, pri kateri so sodelovali skoraj vsi nastopajoči pevski zbori. Združeni otroški in mladinski pevski zbori so ob spremljavi harmonikarskega ansambla »Synthesis 4«, pod vodstvom Klavdija Furlana, zapeli pesem Antona Jobsta na besedilo Saše Martelanca »Primorski slavčki«. Za harmonikarsko spremljavo je poskrbel Marko Ozbič.

Spored in nastopajoče je predstavljala Janez Beličič.

Nedeljski nastop je potrdil, da je otroško in mladinsko petje velikega pomena za vse naše glasbeno življenje. Marsikateri zbor je dokazal veliko dovršenost, zlasti in z eno besedo lepo petje. Pri drugih bodo pevovodje in sami pevci morali vlagati še veliko dela. Zamisliti bi se mogoče morali tudi ob tem, da so se številni zbori odločili za klavirsko spremljavo. Po eni strani je to morda pametno, a spet bi pri tem morali upoštevati, da pri pevcih privzgojimo čut za samostojnost in pevsko neodvisnost.

Globalno gledano pa je bil nedeljski nastop res praznik mladih glasov, navdušenega petja in vesele otroške razposajenosti.

—o—

OKVIRNI NAČRT ZA UREDITEV SESLJANSKEGA ZALIVA

Arh. Renzo Piano je izoblikoval okvirni načrt za ureditev Sosljanskega zaliva. Tako je izjavil župan devinsko-nabrežinske občine Brezigar na začetku zadnje seje občinskega sveta. Delegacija, ki so jo sestavljali občinski upravitelji in tehniški občinske gradbene komisije, si je namreč ogledala opravljeno delo v studiju arh. Piana. Župan Brezigar je poudaril, da sedanji načrti potrjujejo smernice devinsko-nabrežinske uprave za celotni razvoj Sosljanskega zaliva in predvidevajo dva sektorja, in sicer navtični sektor v zalivu samem in sektor, namenjen kopanju, ki bo urejen na območju kamnoloma.

Z razliko od načrtov, ki so jih načrtovalci izdelali po nalogu prejšnjih lastništav, posvečajo sedanji načrti večjo pozornost zelenim območjem. Spremenjen je bil tudi koncept, na podlagi katerega je prostor namenjen navtiki vezan na gostinske objekte, hotele in druga gostišča. Gostinski objekti bodo urejeni predvsem na območju kamnoloma in bodo vezani na kopanje, na rekreacijske in športne dejavnosti in na morebitno organizacijo raznih seminarjev.

Župan Brezigar je sporočil občinskemu svetu, da bo občina v kratkem prejela prošnjo za varianto regulacijskega načrta. Spremembe naj ne bi bile količinskega značaja, šlo bo predvsem za različno porazdelitev posameznih infrastruktur, posebno kar se tiče lokacije gostinskih in podobnih objektov. Da bi občinski svet bolje in temeljito proučil prošnjo za varianto, so predstavniki občine zahtevali, da se le-ti priložita poročilo o načrtu za ureditev Sosljanskega zaliva in poročilo o upravljanju bodočih turističnih infrastruktur.

boje, kljube in ključavnice), vzdrževanje stavb, športni in rekreacijski objekti, promet in urbanistika. Vsak resor je tako razširjeno obdelan, da si izletniki niso mogli ogledati vsega, zato si je vsak izbral del, ki je bil bližje lastni obrti.

Na poti proti domu so imeli izletniki priložnost, izmenjati si misli in informacije o novostih, ki so jih videli na sejmu, obenem pa so poglobili medsebojna spoznanja.

Družabni pogovor se je nadaljeval še v restavraciji Guaiane v Noventi di Piave, kjer je Posojilnica pripravila večerjo. Pozno po polnoči so izletniki izstopili iz avtobusa pred združnim bančnim zavodom na Opčinah; utrujeni, a veseli ter informativno in družabno obogateni.

Pogovor z zgodovinarjem dr. B. Marušičem

Dr. Branka Marušiča bralcem Novega lista ni potrebno obširneje predstavljati, saj sodi med vodilne primorske zgodovinarje, zlasti polpreteklo dobe goriških Slovencev. Njegova znanstvena bibliografija šteje več sto razprav in člankov, objavil pa je tudi več samostojnih knjižnih del (npr. »Primorski čas pretekli« in »Z zlatimi črkami«). Preteklo leto je zanj bilo prelomno, saj je po 22 letih odločil vodstvo Goriškega muzeja na gradu Kromberk, hkrati pa je prešel v novo službo, v Znanstvenoraziskovalni center SAZU iz Ljubljane, ki je v Novi Gorici odprl posebno enoto Zgodovinskega inštituta Milka Kosa.

Kakšen je pravzaprav namen te nove institucije v Novi Gorici, je bilo naše prvo vprašanje.

Slovenska zgodovinska veda se je do danes že toliko razvila, da jo zaradi metodoloških in vsebinskih razlogov delimo na več segmentov. Ta porazdeljenost se kaže v obstoju posebnih raziskovalnih enot ter tudi v publikacijah. Če je Zgodovinski časopis namenjen obravnavi splošnejših tem, pa je Kronika posvečena predvsem slovenski krajevni zgodovini. In dalje, Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani raziskuje slovensko zgodovino od konca 19. stoletja, Zgodovinski inštitut »Milka Kosa« pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU pa seveda deluje na raziskavah slovenske zgodovine od srednjega veka do prve svetovne vojne. Ob splošnih slovenskih temah se seveda tudi v starejši, moderni in sodobni slovenski zgodovini pojavlja vrsta lokalnih zadev, ki jih je mogoče najuspešneje reševati prav »na terenu«, torej na kraju, kjer so se dogajale. Primorska je zaradi svoje specifične večkrat vzbudila zanimanje in zamisel, da bi se na Primorskem zasnova ustanova, ki naj bi v okviru neke osrednje slovenske ustanove delovala raziskovalno, je stara že nekaj desetletij. Od tod seveda spoznavamo pobudo ZRC SAZU, ki je sredi lanskega leta v Novi Gorici ustanovil raziskovalno enoto, v kateri delujem. Namen enote je torej prav z raziskavami »na terenu« olajšati delo zgodovinskemu inštitutu, evidentirati gradiva, ki jih v centru ni in seveda vzdrževati strokovne povezave s sorodnimi ustanovami vzdolž slovenske narodnostne meje, kjer je, kot v podobnih primerih drugod po svetu, vrsta skupnih problemov med etničnima skupnostima, doživetih skozi stoletja zgodovine.

Skozi znanstvenoraziskovalno delo dr. Branka Marušiča se kot rdeča nit vleče zanimanje za preteklost primorskih in še posebej goriških Slovencev od dobe narodnega prebujanja dalje, kjer je pri obravnavah te problematike dosegel stopnjo izvirne znanstvene sinteze. V čem se kažejo posebnosti zgodovinskega razvoja goriških Slovencev in kako se le-te manifestirajo v posamičnih obdobjih, tudi v današnjem?

Vprašanje je seveda zelo kompleksno, nanj je težko odgovoriti. Pa tudi odgovor bi bil karseda nepopoln, ker če bi mu v celoti zadostili, bi potrdili, da je raziskovanje problema zaključeno. Zgodovina se je na moč poigravala s slovenskim narodom ali točneje z ozemljem, na katerem so Slovenci živeli. Srednjeveška fevdalna razdeljenost je bila podlaga za upravne razdelitve kasnejših let in če hočemo, tudi današnjosti. Razdeljenost je bila seveda usodna za ustvarjanje tistih posebnosti, za katere vsaj na primeru Goriške sprašuješ. Temeljna značilnost je za Goriško navezanost ali sosedstvo z romanskim svetom. Ta se je kazala v različnih socioloških, etnoloških, jezikovnih in splošnih kulturnih posebnostih, da gospodarstva ne omenjamo posebej; politični do-

godki pa so tako od beneško-avstrijskih vojn do Risorgimenta in iredentizma postavljali zunanje okvire. Zlasti v 19. stoletju so navedene posebnosti ustvarjale tipično narodno zavest, na katero je seveda vplivalo tudi dejstvo, da je bila Goriška med vsemi slovenskimi deželami etnično najbolj čista in da je bila jezikovna meja tod najbolj jasno izražena. To dejstvo se mi zdi prav odločilno, odločilno tudi za današnji čas. Pomisliti moramo, da so prav ob zahodni meji v teku stoletij Slovenci izgubili najmanj etnične ozemlja in da se je od srede 19. stoletja dalje ta meja prav malo menjala v škodo Slovencev. Taka kompaktnost ozemlja je seveda

Dr. Branko Marušič govori na otvoritvi razstave »Goriška pričevanja« leta 1985 v Ljubljani

vplivala na razvoj gospodarskih razmer in tudi odnosov, v katere morebitni romanski raznorovalni element ni uspel prodreti (kot je na primer v Istri). Današnje razmere nedvomno zrcalijo pota zgodovinskega razvoja in v današnjem času, v zadnjih 40 letih, smo goriški Slovenci prvič državnopolitično porazdeljeni. To se mi zdi temeljna značilnost današnjih dni.

Ena glavnih značilnosti življenja na Goriškem, in to na obeh straneh meje, je vsakodnevni stik med pripadniki različnih narodov. Ali se ti zdi, da na tem ozemlju to prednost dovolj izkoriščamo, in to ne le glede gospodarskih stikov, ampak tudi strokovnih in še posebej znanstvenih in kulturnih?

Stiki prek meje so iznajdba in seveda potreba naših dni. Nekoč meje ni bilo in stiki se niso posebej poudarjali, ker so v enotnem upravnem in gospodarskem prostoru nastajali spontano, kot je normalno za sleherno človeško skupnost. Drugače je seveda, ko se stiki vzpostavljajo med državami in če je po sredi še različen družbenopolitični sistem med sodelujočimi partnerji. Zdi se, da je prav ta značilnost poudarjala obmejne stike na naši zahodni meji od leta 1955 dalje. Od tod tudi izraz »najbolj odprta meja«, ki se ob dejstvu, da je bilo že pred prvo svetovno voj-

no med posameznimi evropskimi državami mogoče prehajati mejo le z osebno izkaznico, izkaže kot politična fraza. Mislim, da je vsako sodelovanje pristno in dobro le med enakimi partnerji. Ker pa na jugoslovanski strani gospodarsko zaostajamo, nam ta obžalovanja vredna posebnost odseva tudi v kulturnih in znanstvenoraziskovalnih stikih. Vendar vsemu navkljub na naši strani veliko storimo, da bi nivo stikov vzdrževali in zdi se mi, da prednost, o kateri govorim, dovolj s pridom izkoriščamo. Če seveda pri tem, zlasti na raziskovalnem področju, ne gre za neko množičnost, pa verjetno niso vedno krive jugoslovanske gospodarske težave, marveč je krivda v ljudeh, ki bi stike zaradi morebitnih raziskovalnih težav morali gojiti.

V zadnjih letih se v javnosti mnogo govori o potrebi po uresničevanju enotnega oz. skupnega slovenskega kulturnega prostora. Kakšne so pri tem naloge slovenskega zgodovinopisja?

Tu bom zelo kratek. Slovensko zgodovinopisje je na ozemlje, ki ga Slovenci naseljujejo, vedno gledalo kot na »skupen slovenski prostor«. Zamisel skupnega prostora, o kateri zadnja leta več govorimo, je le potrdila tisto, kar so si zgodovinarji vedno zamišljali in uresničevali. Tu na Goriškem, na jugoslovanski strani, smo enotni kulturni prostor vselej gojili, ne zaradi tega, ker bi nas kdo k temu posebej spodbudil, temveč, da bi obnovili vzdušje sožitja, ki ga je leta 1947 tako nasilno prekinila nova državna meja v Posočju.

Znano je, da se v arhivih v Trstu, Gorici, Vidmu in Čedadu skriva še mnogo neobdelanega gradiva, ki govori tudi o slovenski preteklosti in naši prisotnosti na tem ozemlju. Katere so po tvojem mnenju še neutrte raziskovalne poti, ki utegnejo privedi do zanimivih ciljev in spoznanj?

Mislim, da neutrtih raziskovalnih poti ni, poudaril bi rajši prezrte raziskovalne teme. Teh je seveda veliko. Preteklost je pestra, vsestranska in množična. Težko jo more obvladovati mala skupina ljudi, ki deluje raziskovalno. Ni nobene dvoma, da so odgovori na mnoga temeljna in druga vprašanja skriti v arhivskem gradivu. Tega še zelo malo poznamo. Morali bi v skladu z nekim raziskovalnim načrtom organizirati skupine ljudi, ki bi raziskovale arhivsko gradivo v Čedadu, Vidmu, Trstu, Gorici in drugod. Koliko je tu še neodkrita, lahko le domnevamo in slutimo. Premalo je, če arhivsko gradivo le evidentiramo, moramo ga raziskovati in obelodaniti. Podobno velja tudi za druge zgodovinske vire, na primer časopise. Ali je do danes na primer že raziskano tržaško italijansko časopisje kot vir za poznavanje primorske slovenske zgodovine? Nalog je torej veliko. Belih lis prav tako. Veliko so prizadevni raziskovalci storili, prav tako pa tudi veliko neraziskanega prepuščajo naslednjim generacijam kot dediščino. Raziskovalne poti so torej utrte, preostaja torej le raziskovalna vna, ki ji seveda metodološko vzgojo in določene tematske navdihe daje tudi razvoj zgodovinopisja v svetu.

Kakšne so posebne naloge novogoriške enote Zgodovinskega inštituta Milka Kosa in kakšni so tvoji bližnji raziskovalni načrti?

Že v začetku tega razgovora sem ti omenil namen raziskovalne enote, v kateri delujem kot

O delovanju kulturnega in rekreacijskega društva Jadro

Kulturno in rekreacijsko društvo Jadro iz Laškega je od svoje ustanovitve (17. nov. 1987) razgrnilo že nekaj več ali manj vidnih pobud. Po formalnem postopku za društveno uradno priznanje so člani odbora izdelali splošen načrt dejavnosti za l. 1988. Nekaj pobud so že uresničili. Sodelovali so npr. s posvetovalno komisijo za slovensko manjšino pri Javnem večinamenskem kulturnem središču iz Ronk in pri oblikovanju letošnje Prešernove proslave v Selcah. Društvo je pripravilo recital pesmi domačinke Nivee Samar por. Gon v slovenščini, italijanščini in bizjaškem narečju.

Do poletja pa naj bi se zvrstil ciklus srečanj-razgovorov z nekaterimi osebnostmi (in skupinami), ki so delovale v Laškem po vojni. Njihova pričevanja naj bi priključila v zavest sedanjega rodu nepoznana imena, izkušnje in dogodke iz polpreteklosti, ki so danes še posebno dragoceni za novi razcvet tukajšnjih Slovencev.

Ta spomladanski ciklus večerov je odprl (18. t.m., v rajenski dvorani v Selcah) znani kulturni delavec Filibert Benedetič, ki se je sicer uveljavil na Tržaškem kot dolgoletni ravnatelj Stalnega slovenskega gledališča in zdaj ravnatelj programov Radia Trst A, a se je rodil v trziškem naselju Panzano, ob ladjedelnici, kamor se je njegov oče z družino priselil iz Brd zaradi dela. Benedetič je z živo besedo obnovil svojo življenjsko pot: pouk v italijanščini in leta 1945 tudi nekaj časa v slovenščini v Trziču, nato v Trstu, Gorici, na beneški fakulteti za jezike; nadalje bogato kulturno-politično delo pri slovenskem tržaškem teatru, radiu in drugih institucijah, publicistična in avtorska dejavnost. Posebno pri-

zadeto je bilo njegovo pričevanje o prvih povojnih letih v Trziču, o obdobju velikega navdušenja in številnih kulturnih, športnih in rekreacijskih prireditvah do travmatičnega spora l. 1948, ki je razbil tedanjo številno prisotnost in zamrznil za nadaljnjih 30 let vsako javno življenje Slovencev na Trziškem.

V prostem dialogu so prisotni predstavi Benedetič, tudi kot odgovornemu za kulturo pri SKGZ, sedanji položaj trziških Slovencev, ki je danes zanimivo razpet med možnimi perspektivami razvoja in še obstoječimi pogojenostmi preteklosti. Prav te dni je ronška občina dala na razpolago slovenskemu društvu Jadro (predvsem po za- slugi dolgoletnega prizadevanja slovenskih občinskih svetovalcev in občinske komisije za slovensko manjšino) prostor za društveni sedež v javnem poslopju na trgu sv. Štefana v Romjanu. V to stavbo bodo v kratkem preselili dvojezično knjižnico, sem bodo prenesli tečaj klekkanja, ki ga je organizirala slovenska občinska komisija in ki je še v teku. Tu torej, v tem »ognjišču« za vse Slovence iz Laškega, bodo dobile mesto še vse druge možne dejavnosti.

Na istem večeru so še predstavili prvo številko biltena Jadro, ki je v glavnem posvečena delu in ustvarjalnosti učencev slovenske osnovne šole iz Romjana.

Davorin Devetak

—0—

Ekonomist Janez Stanovnik je edini kandidat za predsednika predsedstva SR Slovenije. Izvoljen bo 13. oziroma 20. aprila, ko bo zasedala skupščina SR Slovenije.

Obisk goriške občine v Novi Gorici

Gorica in Nova Gorica že desetletja gojita res prave in prijateljske dobrososedske odnose. To je prav gotovo prvi primer medsebojnega sodelovanja na našem obmejnem področju in sega v dobo, ko so bili vrhunski politični stiki še precej hladni. Tako vzdušje in tako vlogo imajo ti odnosi na meji tudi danes. Na vrsti so redne oblike sodelovanja med upravama, na delu so stalne mešane komisije, veliko je tudi kulturnih in drugih skupnih pobud. Tako nedavni gledališki festival Alpe-Jadran, ki se je začel v Gorici, zaključil pa v Novi Gorici ob prisotnosti najvišjih republiških, deželni in obojih občinskih oblasti.

V tem okviru naj torej beležimo tudi obisk goriškega občinskega odbora v Novi Gorici, ki je bil v sredo, 30. marca. Goriški župan Antonio Scarano je skupaj z odborniki vrnil obisk novogoriški občini, ki je lansko pomlad uradno obiskala goriško občino. Pomeni pa tudi nakazanje poti za bodoče načrtovanje v skupnih pobudah obeh občinskih uprav.

Predsednik občinske skupščine Nova Gorica Danilo Bašin je v svojem pozdrav-

nem nagovoru predvsem poudaril misli o skupni usodi obeh mest in o doseženih uspehih v dolgoletnih etapah obmejnega sodelovanja. Prikazal je tudi sedanji položaj novogoriške občine in nakazal nekatera področja za uspešnejše sodelovanje. Sodelovala je tudi predsednica izvršnega sveta občine M. Slokar (po jugoslovanski ureditvi sta na vrhu občine, kot drugih organov, dva predsednika, izvršnega sveta in skupščine, čeprav ima potem dejansko »župansko« predstavniško vlogo slednji).

Goriški župan Scarano je tudi poudaril podobne misli in dejal, da tudi občasni težji trenutki v sodelovanju niso tega zasenčili ali zaustavili. Podčrtal je zlasti zelo plodno gospodarsko in kulturno sodelovanje, ki ga kažejo tudi razne zadnje pobude. Posebej je goriški župan izročil novogoriškemu kolegu spominsko kolajno goriške občine v znak priznanja za njegovo večletno vodenje teh odnosov in prispevek v njihov razvoj. Bašin bo namreč v kratkem zaključil svoj mandat. Prav je, da se pred leti začeto sodelovanje plodno nadaljuje in še poglobi in to v korist obeh občin ter prebivalstva, ki tu živi.

Zanimiva pevska pobuda

Medtem ko po vsej Primorski potekajo pomladne pevske revije, se dva goriška zbora pripravljata na prvo izvedbo zanimive maše. Že jeseni je zbor Lojze Bratuž ob načrtovanju pevske sezone sprejel predlog italijanskega zbora župnije sv. Ignacija na Travniku za skupno delo ter vključil v program študij maše »Missa octo vocum« renesančnega skladatelja F. Bianciardija.

Francesco Bianciardi (1570-1607) je bil italijanski organist in skladatelj. Rodil se je v bližini Siene in se je že v mladih letih začel ukvarjati z glasbo. Postal je kapelnik v katedrali v Sieni, kasneje pa je bil imenovan tudi za voditelja sienske Akademije. V sorazmerno kratki življenjski dobi je napisal številna nabožna in posveta glasbena dela, ki pričajo o njegovi izredni sposobnosti in nadarjenosti.

Maša »Missa octo vocum« je večborovsko glasbeno delo, kar kaže jassen vpliv takratne slovite beneške šole. V poigravanju z odmevom in prelivanju akordov je skladatelj nadvse zanimivo oblikoval redne mašne dele.

Mašo bosta zbora prvič izvajala pri slovesnem bogoslužju na velikonočni praznik. Naslednjo nedeljo pa bosta obogatila slovensko nedeljsko mašo ob 9. uri na Travniku. Poleg maše bosta zbora še izvajala dva osemglasna moteta G. Croceja »Regina coeli« in J. Gallusa »Haec Dies«. Isti program bosta zbora ponovila meseca maja v Sieni, v katedrali, kjer je deloval sam skladatelj, meseca junija pa v Kranju.

Vse ljubitelje renesančne glasbe in zborovskega petja nasploh prisrčno vabimo, da se udeležijo slovenske slovesne maše na belo nedeljo ob 9. uri na Travniku, da bodo tudi s svojo prisotnostjo podprli prizadevno in neutrudno zborovsko delo.

IZŠLA JE OPENSKA

»NAŠA BESEDA«

Mešani pevski zbor Sveti Jernej z Opčin je tudi letos oskrbel že tradicionalno publikacijo »Naša beseda«, ki je namenjena slovenskim vernikom v župniji za letošnjo Veliko noč. V njej pa bodo lahko prebrali veliko zanimivosti tudi ostali, ki jo bodo vzeli v roke. Na 36 straneh so namreč objavili ne le vrsto domačih novic, ki poročajo o življenju in stanju v župniji v minulemu letu, a tudi vrsto člankov, spominov in literarnih odlomkov.

»Našo besedo« sta uredila Berta Vremec in Vinko Beličič.

Otroci osnovne šole F. Bevk v Gorici so v spremstvu svojih učiteljev gospe Ferlanove in Obljubek obiskali sedež goriške pokrajine. Sprejel jih je odbornik dr. Mirko Spacapan. V spremstvu lovškega čuvaja g. Dominika Humarja pa so si ogledali tudi razstavo o domači favni.

ŠPORT

MEMORIAL »MIRKO ŠKABAR«

Smučarski klub DEVIN prireja **MEMORIAL »MIRKO ŠKABAR«** (II. Pohod Praprot - Veliki Repen), 10. aprila 1988.

Odhod: Praprot od 8.30 do 10.30.

Ob odhodu bodo udeleženci, ki se niso udeležili I. pohoda, prejeli izkaznico. Kdor je že pohod opravil, bo moral izkaznico predstaviti ob odhodu. Udeleženci pohoda bodo morali obvezno pokazati izkaznico na dveh kontrolnih točkah. Izkaznica bo žigosana na cilju. Žig bo dokaz za opravljeni pohod. Pot je posebno markirana.

Po dveh opravljenih pohodih prejme udeleženec bronasto značko, po štirih srebrno in po šestih pohodih zlato značko. Po devetih opravljenih pohodih prejme udeleženec posebno priznanje.

Na poti in na cilju bodo udeleženci prejeli tople čaj.

Na cilju bo poskrbljeno za okrepčilo. Na razpolago bo »jota s klobaso« ali »testenine z mesom« s solato in kruhom. Cena je 3.000 lir, ki jih je treba iz organizacijskih razlogov plačati ob odhodu. Vino in druge pijače bodo na cilju proti plačilu.

Najmlajši in najstarejši udeleženec/udeleženka prejmejo pokale.

Srečno pot in obilo užitka!

SK DEVIN

S.K.D. HRAST iz Doberdoba vabi na ponedeljek, 4. in v nedeljo, 10. aprila, 1988 na tradicionalni

PRAZNIK POMLADI

Ponedeljek, 4. aprila, ob 13. uri Otvoritev praznika; **ob 15. uri** Ex tempore za vrtec, osnovno in nižjo srečanje šolo; **ob 17. uri** nastop folklorne skupine »Sava« iz Kranja. **Sledi ples ob zvokih ansambla »Henček« iz Novega mesta; ob 22. uri** Tombola v vrednosti 1.000.000 lir. V primeru slabega vremena bo tombola v nedeljo, 10. aprila.

Nedelja, 10. aprila, ob 13. uri: otvoritev praznika; **ob 17. uri** nastop godbe na pihala »Tita Michelas« iz Fiumicella. **Sledi ples ob zvokih ansambla Lojzeta Furlana iz Zgonika.**

Deloval bo dobro založen buffet s pristnimi jedmi na žaru in domačo kapljico.

Velikonočni pirhi in voščilne razglednice - ljubeznivi znanilci prazničnega časa

Stara poganska ljudstva so bila prepričana, da prinašajo jajca srečo in zdravje. Mnogim poganskim rodovom so veljala za magična znamenja rodovitnosti, ki premaga smrt. Dunajski arhitekt Eduard Polak je ves svoj prosti čas posvetil takoiimenovani »oologiji«, namreč vedi o jajcih. V svojem privatnem stanovanju si je uredil največjo privatno zbirko takoiimenovanih magičnih jajc, h katerim nedvomno sodijo tudi velikonočni pirhi ali pisanice. Od konca druge svetovne vojne je zbral nad 8000 pirhov in drugih okrašenih jajc, ki jih hrani v posebni sobi. Najbolj zanimive oblike velikonočnih pirhov je Polak odkril predvsem na panonskem prostoru, zlasti na Madžarskem in Slovaškem. Svojevrsna posebnost so zlasti podkovani slovaški in madžarski pirhi, ki še danes pričajo o spretnosti in prešerni vedrini nekdanjih madžarskih in slovaških kovačev. Preden je kovač na jajce lahko pribil sicer majhno, a pravo železno podkev, je moral iz majhne odprtine izsesati beljak in rumenjaki. Tako jajce, ki so ga v stari avstroogrski monarhiji slovaški kovaški pomočniki ob veliki noči podarjali svojim dekletom, prinaša večkratno srečo.

Jajce, ki ga znese kokoš na sam veliki petek, je v marsikaterem gorskem avstrijskem predelu veljalo za varovalno sredstvo pred strelo in ognjem, povodnijo ali boleznijo. To je gotovo ostanek starih poganskih vražjeverstev, saj so pogani pod hišni prag zakopavali magično jajce, ki naj družino in dom varuje pred hudimi duhovi.

V dunajski privatni zbirki pirhov in magičnih jajc se nahajajo jajca, okrašena z dragocnimi kamni in biseri. Na ogled so pobarvani, na kitajski način polakirani ali pa okrasno izpraskani pirhi. Tu niso razstavljeni le pirhi iz kurjih jajc, temveč tudi pisanice, izdelane iz jajc najmanjših ptičev, in kako bi moglo biti drugače, pirhi iz orjaških nojevih jajc.

O svoji znameniti zbirki pirhov je arhitekt Eduard Polak napisal posebno knjigo in jo pod naslovom »Pisana jajca z vsega sveta« izdal pri zahodnonemški založbi Harenberg-Verlag. Seveda je omenjen tudi v »Knjigi svetovnih rekordov«.

Različni pirhi so razstavljeni tudi v nekaterih muzejih, na primer v Budimpešti ali pa v Etnografskem muzeju v nižjeavstrijskem gradu Kittsee. Različni umetniki, na primer Dunajčanka E-

leonora Winkler, so se specializirali na izdelovanje posebnih umetniških pirhov, izdelanih po raznih mednarodnih umetnostno-zgodovinskih podlogah in spoznanjih.

Fotograf Stefan Moses je vnet zbiratelj druge velikonočne znamenitosti, takoiimenovanih voščilnih razglednic z različnimi motivi. Zelo rad zbira predvsem take, na katerih se pojavijo srečo in veselje prinašajoči velikonočni zajčki. Kot znano, je mednarodna poštna dopisnica nastala najprej v avstrijski monarhiji. Kmalu pa so se ji pridružile najrazličnejše razglednice s številnimi slikarskimi motivi. Poleg božičnih razglednic so zlasti velikonočne narejene v načinu »kulativiranega kiča«.

Stefan Moses je zbral razglednice, na katerih je narisana velikonočni zajec, ki na kolesu veze-

lo drvi čez pravkar ozelenelo pokrajino. Da bo le vidi, kaj se dogaja pred njim, si je na nos nataknil velike naočnike. Velikonočni zajec zna skupaj s petelinom, ki je pravkar znesel posebno lep pirh, leteti na motornem letalu, kot jih poznamo iz časa prve svetovne vojne. Veselo veliko noč oznanja bodrilna razglednica, na kateri je predstavljenih deset nadebudnih zajčkov, katerim učitelj zajec pravkar razlaga, kako kura izleže jajce, iz katerega nastane nato velikonočni pirh.

Večina velikonočnih voščilnic je seveda religiozno obarvana. Med različnimi drugimi motivi se največkrat pojavljajo slike s pirhi, izdelane na najrazličnejše načine. Tudi piščančki in kokoši so vedno znova zelo priljubljeno sredstvo, s katerim so neznani izdelovalci skušali ustvariti primerna velikonočna občutja. Večina takih velikonočnih razglednic sodi k pravemu kiču, ki je zdaj sladak in sentimental, potem pa spet pobožnjakarski ali pa nacionalistično protinemško ali pa protifrancosko naostren, kar je posebno značilno za čas prve svetovne vojne. Današnji človek opazuje take razglednice, ki jih je v najnovejši dobi zamenjal raznovrsten moderni kič, z dvojnimi občutki med ironijo in določenim hrepenenjem po starih »dobrih časih«, ko je bilo naivno soočanje s svetom in njegovimi ljudmi še dovoljeno in možno.

Lev Detela

Pogovor z zgodovinarjem...

■ nadaljevanje s 5. strani

njen edini član. Moja prva naloga je bila prava za objavo dela korespondence dr. Henrika Tume. Na tej nalogi še vedno delam in verjetno bom še nekaj časa, ker je objava povezana s širšo izdajo dr. Tumovega publicističnega in poljudno znanstvenega dela. Dr. Tuma je skoraj pol stoletja preživel na Primorskem, od tega prek tri desetletja na Goriškem, na svoj način je tako tudi lokalna goriška tema. Glede ostalih načrtov pa naslednje. Rad bi za tisk pripravil študijo o političnem življenju goriških Slovencev od leta 1848 do konca prve svetovne vojne. Potem bi se rad lotil prve svetovne vojne, nekoliko zanemarjenega poglavja naše slovenske zgodovine. Seveda je moje zanimanje osredotočeno bolj na primorska dogajanja. Zanimajo me tudi italijansko-

slovenski stiki na Primorskem v 19. stoletju tja do prve svetovne vojne. Nalog je torej veliko, ob generalnih poteka seveda še nekaj vzporednih poti. Ne morem se izogniti vsakoletnemu sodelovanju pri »Jadranskem koledarju«, pri leksikonskih in enciklopedičnih izdajah, npr. pri Primorskem slovenskem biografskem leksikonu in še pri tem in onem, k čemur te vabijo ali pa se kar sam povabiš. S tem v zvezi se mi zdi zelo potrebno in primerno sodelovanje pri različnih strokovnih srečanjih in okroglih mizah. Taka oblika dela je izredno koristna, kar dokazuje prava poplava simpozijev v današnjem strokovnem svetu. Sodelujem pri pripravi nekaterih tovrstnih srečanj in upam, da se bodo uresničila.

Vprašanja je postavil
Marko Vuk

»O vstajenju pa kdaj drugič...« (Apd 17,32)

Izobražen Jud je pred dobrimi tisočdevetsto leti pripotoval v Atene. To mesto je bilo skupaj z vso grško deželo predkrščanska zibelka kulture za vse zapadne Arijece ali Indoevropece. Krščanstvo, kaj slabo sprejeto v svoji pravi domovini na Vzhodu, je s pridom asimiliralo grško filozofijo, jo ovrednotilo in oplodilo. Tudi ob prihodu omenjenega judovskega popotnika so bile Atene še žarišče antične kulture in šola za narode rimskega imperija. Le verski pojmi so bili tam skrajno antropomorfni Grki — kakor tudi njihov učenci Rimljani — so si zamišljali božanstva čisto po modelu umrljivih ljudi.

Temu zanimivemu svetu filozofov mnogobojcev je hotel za pravovernost goreči Jud prižgati baklo čistejšje in popolnejše filozofije o enem Bogu in oznaniti še tisto, kar je bilo od zgoraj razodeto njegovemu narodu na daljnih bregovih reke Jordan. V popisu njegovih potovanj bremo, da ga je v Atenah »v dno duše prizadelo, ker je videl, kako je mesto polno malikov.«

Na trgu, kjer so se običajno atenski meščani zbirali na vsakdanji klepet, je judovski prišlek začel najprej z individualnimi debatami iz verskega slovoja, pa ni imel prida sreče. Vendar je nekatero bolj kulturne nagnila pristno atenska radovednost, da so mu omogočili na samem slavnem Areopagu nekaj takega, kar bi danes imenovali »okroglo mizo«. Areopag je imel ne enkrat na leto, ampak vedno — po potrebi — precej slično funkcijo, kakršno ima po enkrat na leto slovenska Draga na Opčinah.

Na Areopagu je mož bolj slovesno začel govoriti. Z mojstrsko potezo je privabil pozornost občinstva. Za začetek je najprej omenil, da je med številnimi svetinjami po mestu opazil tudi oltar »neznane boga« in da prav tega njim neznane boga on oznanja, namreč božanstvo, ki je nevidno, ki je oseba z lastnim imenom Bog, ki je edini, ki je stvarnik vsega in nas obdaja tako, da »v njem živimo, se gibljemo in smo«. Tu je govornik spet pobožal kulturniško nečimernost Grkov s tem, da je citiral njih pesnika Arata: »Saj smo po rodu iz Njega.« Končno je prišel do tega, kar mu je bilo bistveno pri srcu: da tem poganom po likvidaciji politeizma oznani Kristusa Odrešenika, »ki ga je Bog potrdil tako, da ga je obudil od mrtvih...«

Ob teh besedah pa se je v grških glavah vse podrlo. Popisovalec dogodka pravi: »Ko so slišali o vstajenju od mrtvih, so se eni norčevali, drugi pa so rekli: »O tem bi te poslušali kdaj drugič.« Tako je Pavel odšel iz njih srede.«

Da, ta judovski misijonar je bil nekdanji Savel in potem za grško rimski svet Pavel, apostol narodov. Njegov misijon v Atenah se je klavarno končal.

Poznavalca antične Grčije nič ne preseneča nevera Atencev. Saj so štiristo let prej obsodili na smrt Sokrata, ker je učil, da ima človek ne samo vegetativno in animalno življenjsko počelo (kakor bi rekli v sholastični filozofiji), ampak pravo duhovno dušo, ki je neumrljiva. V takratnih Grkih je bila bolj kot misel vrhunskih filozofov Sokrata, Aristotela, Platona zasidrana plitvejša miselnost sofistov, epikurejcev, stoikov. Kljub svoji visoki stopnji v filozofiji se niso znali kritično izkopati iz skrajno pritlikavega politeizma in malikovalstva. Kako take ljudi prepričati, da je Kristus od mrtvih vstal?

V resnici tudi najbolj treznemu človeku brez apriornih predsodkov ni kar tako lahko verovati, da je Bog kje koga kdaj od mrtvih obudil.

Treba je neizpodbitnih dokazov. Teh pa niti apostol Pavel niti njegova dva judovska spremljevalca in pričevalca niso mogli več navesti, ker jih atensko občinstvo ni hotelo več poslušati. Le mala peščica jim je sledila na umiku in se globlje zanimala za pripovedovanje vseh treh tujcev — in ta peščica je vero sprejela. Pavel je kmalu zapustil Atene in odšel v Korint in pozneje še mnogo potoval: nazaj v Malo Azijo in celo v Jeruzalem in zopet po Mali Aziji in končno v Italijo do Rima — in podobno so misijonarili v širjenju veselega oznanila o odrešenju in vstajenju drugi apostoli in njihovi pomočniki in se po raznih krajih rimskega imperija srečevali z enakimi in hujšimi težavami, kot je bil atenski posmeh — in nekateri izmed raznolikih prebivalstva so prisluhnili glasnikom evangelija in drugi ne in tretji so jim srdito nasprotovali in tako se nadaljuje med ljudmi razdor pred resnico o Kristusovem vstajenju do današnjega dne.

Ni ga v vsem Jezusovem delovanju čudeža, ki bi bil tako dobro, tako obširno in po vseh znanstvenih pravilih zgodovinsko dokazan, kot je prav Kristusovo vstajenje. Ta resnica je povrh še maziljena z mučniškim pričevanjem in blagodejnimi, neslutnimi sadovi verovanja vanjo. Tisoči, potem stotisoči in potem milijoni oseb so našli in do današnjega dne odkrivajo več kot zadostne dokaze o tem zgodovinskem dejstvu in sprejemajo in ohranjajo vero v to odrešenjsko resnico tudi za ceno žrtve ter sredi običajnih človeških slabosti skušajo uravnati življenje v smer lastnega vstajenja, ki ga od mrtvih

vstali Kristus jamči. To so ali smo ljudje vseh devetnajstih stoletij, na vseh kontinentih nas je nekaj, ljudje različnih stanov, različnih značajev, različnih stopenj v izobrazbi, različnih starosti, različnih narodov in kultur, različnih socialnih položajev, različnega zdravja, različnih sposobnosti, vsak zase neponovljivo bitje, vsi skupaj pa v enem edini: da je križani Kristus res od mrtvih vstal.

Toda tudi oholi, hiperkritični oporečniki z Areopaga niso izumrli. Kljub temu, da imamo na treh kontinentih skoraj vsi dovolj priložnosti slišati in poslušati oznanjevanje evangelija, priložnost na sto načinov seznaniti se s tem,

kar krščanstvo uči in daje ... kljub zgodovinsko izpričanim sadom tega drevesa ... kljub sankciji, ki je dodana verovanju v odrešenjske resnice, kakor je tolikokrat zapisano v evangeliju ali pa kakor je tudi Pavel na Aeropagu opozoril na to, da »bo Bog vesoljnemu svetu sodil« ... kljub vsemu temu se vseh devetnajst stoletij ponavlja in nadaljuje do današnjega dne ironično negativni odziv na oznanjevanje »neznane Boga« in na resnico o vstajenju: »O tem bi te poslušali kdaj drugič...«

Kristusovo vstajenje lahko imenujemo skrivnost. Za naše miselne kategorije in za naše izkustvo tudi je: izprazen grob, beg stražnikov, vstop skozi zaprta vrata k zbranim učencem, nenadno izginotje izpred oči sopotnikoma v Emavsu, odprte rane, ki nič več ne bolijo, uživanje hrane in dotik s Tomaževimi rokami in zopet »telesna breztelesnost« — in še marsikaj. Kaj bi rekli? Vse skupaj legenda? Da bi za legendo šli očitvidci in drugi od njih informirani v mučniško smrt? Da bi zaradi legende, ki se sama v sebi demantira, hoteli veliki duhovniki v Jeruzalemu podkupovati z denarjem stražnike za širjenje laži? Racionalistom velja le to vprašanje: Mar naj bo Stvarnik ali Vsemogočni ali Neskončni ali Nedoumljivi uklenjen v človeško in kozmično omejenost?

Razmišljanje o Kristusovi telesnosti po vstajenju zbuja skušnjava, da bi človek postal bolj pozoren na Platonovo filozofijo, ki pravi, da je materija le projekcija človekovih idej, pa tudi pozoren na Einsteinovo teorijo. Seveda zdrava pamet ne more sprejeti tako formulirane trditve in ostaja zvesta Aristotelevi modrosti, ki pravi, da so splošni pojmi v stvarih samih in ne pred njimi. Pač pa menda ne bo nič heretično, če bi rekli, da je vsa materija in vse vidno stvarstvo projekcija božjih idej, saj je proizvod božjega uma. Nekateri medjugorski pojavi mi prav tako vsiljujejo taka razmišljanja in še primerjave s Kristusovimi čudeži. Samo da smo pred medjugorskimi dogodki svobodni glede verovanja, ker to spada v tako imenovano privatna razodetja, če so resnična, in jih smemo brez greha in kazni ignorirati, medtem ko je verovanje v Kristusovo vstajenje obvezno.

Zame je skrivnost, velikanska skrivnost ločitev duhov — kot bi rekel rajnki Mahnič — to je razdor v ljudeh pred Kristusovo stvarnostjo. Začenja se že na Kalvariji. En razbojnik odkrije v Kristusu onega, ki mu more usmiljeno pomagati za vso večnost; drugi razbojnik Ga preklinja. Drhal vpije, naj Nazarečan stopi s križa, če hoče, da bodo vanj verovali; rimski stotnik vzklikne: »Resnično, ta je bil božji Sin.«

Božji Odrešenik je ostal tudi po vstajenju in vnebohodu signum contradictionis, signum divisionis (znamenje spotike, predmet razdora med ljudmi). Kako je danes? Prepuščam bralcu to opazovanje in razmišljanje o tem. Sredi mednarodne napetosti ne slišim nikdar in nikogar, da bi kdaj omenil naslednjo kontradikcijo: v neki veliki državi se vsaka zakonodajna doba začne z javno molitvijo v zakonodajni zbornici in novizvoljeni poglavar države polaga prisego nad knjigo svetega pisma. V neki drugi veliki državi se morajo učenci v šolah obvezno učiti iz učbenikov, da Kristus nikdar ni živel in da samo kristjani vseeno verujejo vanj.

Oj kako lepi so bili nekdanj velikonočni prazniki!

Stanko Žerjal

Blíža se 450-letni jubilej Svete gore

V nedeljo, 13. marca letos, so slovenski verniki goriške nadškofije skupaj s svojim škofom in duhovniki poromali na Mirenski Grad, da bi tako počastili Mater božjo v Marijinem letu. O tej cerkvi smo v Novem listu že podrobneje pisali pred dvema letoma (27. marca 1986, št. 1545), tokrat pa bi spregovorili o Sveti gori, ki bo prihodnje leto obhajala častitljiv jubilej, 450-letnico. Prav tako smo slišali, da letos načrtujejo skupno romanje vernikov iz goriške nadškofije in koprške škofije v to znamenito baziliko, katerega namen bo tudi srečanje med sosednimi narodi.

Sedanja romarska cerkev na Sveti gori je bila dograjena leta 1928, saj je bila prejšnja iz 16. stoletja v prvi svetovni vojni popolnoma porušena. Zasnovana je kot triladijska bazilika s prečno ladjo, njena največja umetniška dragocenost pa je znamenita milostna podoba Matere božje na glavnem oltarju, ki jo je svetišču daroval oglejski patriarh Marino Grimani. Nastala je v prvi četrtini 16. stoletja, pripisana je beneškemu slikarju Palmi starejšemu, prikazuje pa Marijo z Jezusom na sredi, na levi je upodobljen prerok Izaija, desno Janez Krstnik. Leta 1717 je bila slovesno kronana in v taki obliki jo slovensko ljudstvo časti še danes, saj sodi med tri najznamenitejše Marijine podobe na naših tleh (poleg nje še Marija zavetnica s plaščem s Ptujске gore in Marija Pomagaj z Brezij). Svetogorska Marija je v obeh svetovnih vojnah morala zapustiti svoje domovanje; med prvo vojno je dobila zatočišče v Ljubljani, med drugo pa na Kostonjčevici nad Gorico in v goriški stolnici. V noči, ko bi jo morali vrniti na Sveto goro (7. junija 1947), je skrivnostno izginila, šele čez tri leta se je pojavila v Vatikanu, 8. aprila 1951 pa so jo slovesno prenesli na Sveto goro, kjer domuje še danes.

Zanimivo pa je, da ta slika ni edina Marijina podoba, ki so jo v preteklosti častili na Sveti gori, kajti cerkev je do leta 1544 krasil lesen kip Matere božje z Jezusom. Izrezljan je v poznogotškem slogu, danes pa je hranjen v zimski kapeli, v katero vstopimo za glavnim oltarjem. Goriški pisec Ranieri Mario Cossar pripisuje kip italijanskemu kiparju 16. stoletja. Sedanjí glavni oltar svetogorske bazilike je bil posvečen skupaj s cerkvijo 26. junija 1932, v svoji arhitektonski zasnovi pa se zgleduje po baročnih oz. klasicističnih oltarjih. Za glavnim oltarjem so pokopani goriška nadškofa kardinal Jakob Missia in Frančišek Borgia Sedej ter apostolski administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije Mihael Toroš. Leta 1939, ob 400-letnem jubileju, je cerkev dobila nova barvna okna tvrdke Parisi iz Tridenta in kvalitetne nove orgle, ki jih je izdelala tovarna Vincenzo Mascioni iz Cuvia (Varese), štejejo pa 27 registrov. Posebne omembe so vredni tudi mogočni svetogorski zvonovi, ki jih je leta 1921 vlił Francesco Broili iz Vidma, tehtajo pa 4355, 3075, 2424 in 1259 kilogramov. Samostansko kapelo je skupaj s sinom Julijem leta 1964 opremil slikar samouk Cvetko Vendramin iz Solkana. Starinski Križev pot izvira iz Brežic, kjer je do zadnje vojne, v kateri je bila porušena, visel v tamkajšnji frančiškanski cerkvi.

Kot je bilo že omenjeno, sedanja cerkev na Sveti gori ni edina, ki je doslej stala na njej, saj je svetišče na tem hribu izpričano že v srednjeveških virih. Zgodovinar Franc Kos navaja listine iz let 1368, 1376, 1382 in 1383, iz katerih izhaja obstoj cerkve na tem lepem kraju. Več podatkov je znanih o drugi svetogorski cerkvi,

Spomin s Svete gore

Sveta gora

ki je bila zgrajena v času od 1541-1544, torej v letih, v katerih je tudi nastalo izročilo o Marijinih prikazovanjih Urški Ferligoj iz Grgarja. To je spodbudilo ljudi goriške dežele, pa tudi od drugod, da so začeli romati na ta kraj in so nazadnje tudi zgradili mogočno baziliko. Ščasoma so poleg nje zrasle še druge stavbe, samostan, gostišča, prostori za romarje, a so v prvi svetovni vojni topovska obstreljevanja vse to do tal podrla.

Nepopravljivo škodo pa pomeni izguba nekdanje svetogorske bazilike iz prve polovice 16. stoletja, ki je imela tri ladje, med seboj ločene z osmerokotnimi kamnitimi stebri, nanje pa so bili naslonjeni kamniti, poševno obrezani polkrožni loki. Tudi slavalok, ki je vodil v prezbiterij, se je zaključeval polkrožno. Stavba je bila pokrita z enotno dvokapno streho z odprtim ostrešjem spodaj. Milostna Marijina podoba je bila postavljena v glavni oltar v prezbiteriju, poseb-

nost cerkve pa je bil tudi t.i. obhajilni oltar, ki je stal na sredi glavne ladje, zasnovan pa je bil tako, da sta na njem lahko maševala dva duhovnika hkrati. Glavno pročelje na zahodni strani je bilo zgrajeno iz težkega kamna, na vrhu pa se je zaključevalo v obliki trikotnika. Glavni portal je bil sestavljen iz gotskih in renesančnih elementov. Tudi sicer, v zasnovi celote, je nekdanja svetogorska bazilika bila zgrajena kot kombinacija poznogotških in renesančnih prvin in je kot taka pomenila tipičen spomenik tega kulturnogeografskega prehodnega ozemlja.

Prav bi bilo, da bi ob častitljivem jubileju Svete gore, ki ga bomo začeli obhajati prihodnje leto, z različnimi pobudami verskega in kulturnega značaja ovrednotili to pomembno slovensko božjo pot. Velika ovira za večji razmah te romarske točke je neprimerna cesta, ki vodi nanjo, vendar prav sedaj potekajo pripravljala dela za asfaltiranje, zlasti širjenje ovinkov in utrjevanje razrahljanih podpornih zidov. Upati je, da bodo dela do jubileja zaključena in bo Sveta gora postala dostopnejša obiskovalcem.

M. V.

—o—

V prijetnem kraju južne Bavarske Murnau je 16. marca umrl prof. Andrej Kobal. Na Primorskem so ga spoznali v sedemdesetih letih, ko sta pri Goriški Mohorjevi družbi izšli dve njegovi knjigi: Svetovni popotnik pripoveduje in Slovenec v službi pri FBI. Star je bil 89 let. Kot mlad fant je zapustil rojstno Cerkno in se izselil v Združene države, kjer je ob delu pridno študiral. Med drugo svetovno vojno je deloval v posebnih ameriških obveščevalnih oddelkih in se zanimal za dogajanje na Balkanu. Kljub življenju v tujini je ostal zaveden Slovenec.

Svetovni dan gledališča

Dne 27. marca so po vsem svetu proslavili svetovni dan gledališča. Pred predstavami so prebrali mednarodno poslanico, ki jo je letos napisal reformator gledališča, režiser in dramatik Peter Brook. Ta uvodoma zatrjuje, da imajo umetniki po vsem svetu nekaj skupnega, čeprav je to videti še tako čudno.

»Vsi skušajo — je dejal — po svoje izraziti resnico. Dolgo časa smo verjeli, da se je na poti k resnici treba opreti le na eno tradicijo, na eno kulturo, da je treba vsaditi koren le v eno grudo. Toda med številnimi potovanji in raziskovanji, sem prišel do drugačnega sklepa. V številnih državah zunaj zahodnega sveta so se moji pogovori z gledališčniki neizbežno zaustavili ob bistveni temi. Kako se odzvati na zahodne vplive in pritiske? Ali velja posnemati Zahod, ali se znova obrniti k lastnim tradicionalnim oblikam, k svojim etničnim koreninam. Mislim, da je resnica, ki nam je dostopna, ki se nas dotika in ki nas pretresa, obstaja, toda ne tiči v tradiciji in v že uporabljenih poteh. Veljavna resnica je resnica trenutka. Ko pride do prepletanja več vplivov, se lahko iz njihove rabe in njihovega trenja rodi nova vizija, sveža in čudežna.«

»V preteklosti je dobra skupina — je nadaljeval — temeljila na kontrastu osebnosti iste kulture, danes lahko ta gledališka nasprotja še okrepimo z vključevanjem

igralcev s popolnoma različnim poreklom. Tak postopek odseva svet, v katerem je večji del občinstva sestavljen iz vse bogatejše mešanice ras — kjer je, celo znotraj iste kulture, vsak posameznik izpostavljen vse bogatejši mešanici splošnih vplivov. Ko pride na odru do zlitja kultur, se pred specifičnimi, toda tudi splošnimi resnicami poenoti tudi občinstvo.«

Do tu mednarodna poslanica Petra Brooka. Dne 26. marca pa je združenje dramskih umetnikov Slovenije pred predstavo »Gospod Puntila in njegov Hlapec Matti« v ljubljanski Drami podelilo vsakoletna priznanja. Nagradjeni so bili Milena Grm, Andrej Nahtigal in član Slovenskega stalnega gledališča v Trstu Alojz Milič za vloži Charleya v predstavi »Smrtni trgovskega potnika« in Milivoja v »Sumljivi osebi«. V utemeljitvi je rečeno, da je Alojz Milič v omenjenih vlogah oplemenitil lika s preciznostjo in inventivnostjo. Z veliko ljubeznijo je obema likoma dodal tolikšno osebno noto, da sta prerasla običajne igralske kreacije.

—o—

Tržaški sodnik Reinotti je razsodil, da okrožnica tržaškega poštnega ravnatelja, ki prepoveduje slovenske naslove krajev in ulic na pismih, ni zakonita. Zakaj pa je bil pravzaprav obsojen prof. Samo Pahor?

Koroška: napadajo poslanca Smolleta

»Komu koristi gonja proti našemu državnemu poslancu?«, se vprašuje predsedstvo Narodnega sveta v listu Naš tednik (Celovec) ob zadnjih napadih, ki jih je Wieser, voditelj levičarske Zveze slovenskih organizacij (ZSO) na posebni tiskovni konferenci, kamor je vabil le nemški tisk, pa tudi po radiju, ponovno usmeril na slovenskega poslanca v državnem zboru na Dunaju.

Gre za večmesečno gonjo, ki se je začela dejansko že pred zadnjimi državnimi volitvami, ki pa izvolitve Smolleta v parlament ni mogla preprečiti. Predsednik Wieser pa je tik pred volitvami ob napadih na kandidata Smolleta priporočal slovenskim ljudem, naj volijo avstrijsko oz. koroško socialistično stranko. Gre za stranko, ki ima na Koroškem že vsa poveljna leta deželno vlado, in je kakih 20 let povsem sama vodila tudi zvezno vlado, toda protislovenske sile na Koroškem so kljub temu nadaljevale nemoteno svoje uničevalno delo proti Slovincem.

Naganjanje slovenskih ljudi sedaj, ko ni daleč od upravnih volitev, naj volijo znova socialistično stranko, je tako protislovno, da se širi vtis, da so v ozadju ravnanja predsednika Wieserja širše sile, ki narekujejo njegovo početje. Položaj ZSO je namreč pod nekajletnim vodstvom njegove skupine dokaj oslavljen. Nekako pred letom dni je založba Drava, ki ji je bila na čelu, zašla zaradi prenapetega programa,

spregledovanja tržnih možnosti in zakonitosti in s tem ustvarjenih dolgov dejansko v stečaj. Velika tovarna celuloze Obir, prav tako pod vodstvom te skupine, v zadnjih letih ni pazila na konkurenco drugih tovarn, zlasti ne tovarne Magdalen, ki je šla slabo in je bila naproday, a je ni prevzela. Sedaj pa je dežela, kjer vladajo socialisti, tovarni Magdalen namenila vso deželno podporo, tovarni Obir pa ničesar, in ta je na tem, da se ukine.

Človek se vprašuje, ali je sedanje ravnanje vodje levice, ki napada slovenskega poslanca in spet priporoča socialiste, ki so na vladi, morebiti cena za to, da tovarni Obir le odobrijo posojila za posodobitve? Res bodo rešena s tem mnoga delovna mesta na območju Podjune, vendar za ceno izigravanja zahtev vse slovenske skupnosti.

Protislovenske sile, ki se krijejo po raznih strankah, pod socialističnim ali krščanskimi imenom ali kakim »internacionalizmom«, skušajo med slovensko javnostjo ob takšnih nastopih enega od vodilnih slovenskih predstavnikov na levičarski strani ustvariti šokanten vtis onemoglosti in obupa, češ »Slovenci proti Slovincem«, kar jim v dokajšnji meri tudi uspe. Tako nenehno podaljšujejo tisto umetno zaneseno prepričanje o nesrečnem Slovincu in tisto spokorniško geslo »sami smo krivi«. Slovenski človek nehotе vsemu temu celo verjame. Da mu ni treba misliti.

j. š.

IZRAELSKI MINISTRSKI PRESEDNIK SE HUDUJE NAD SHULTZEM

Izraelski ministrski predsednik Shamir je ostro protestiral proti ameriškemu zunanjemu ministru Shultz, ker je v soboto, 26. marca, imel pogovor z dvema arabskima predstavnikoma, ki pa sta ameriška državljana. Shamir je dejal, da sta omenjena Arabca povezana z Organizacijo za osvoboditev Palestine.

Shamir je v parlamentu dejal, da je treba odločno obsoditi ameriške poskuse, da bi se vzpostavili stiki z Organizacijo za osvoboditev Palestine. Ameriški zunanji minister Shultz je imel pogovor z dvema predstavnikoma palestinskega vsedržavnega sveta, ki je nekakšen parlament v begunstvu. Shamir meni, da se je Shultz pregrešil zoper obveze, ki so jih bile sprejele Združene države, da ne bo stikov z Organizacijo za osvoboditev Palestine, vse do tlej, dokler ta ne bo uradno priznala pravice Izraelcev do lastne države.

Shultz bo predvidoma dopotoval v Izrael prihodnjo nedeljo in bi moral prinesiti s seboj vabilo, naj se tudi izraelski ministrski predsednik Shamir udeleži mednarodne konference za Bližnji vzhod.

Ivo Jevnikar...

■ nadaljevanje s 3. strani

verskem pomenu za narodnostno skupnost, ki ne uživa svojih pravic in ki je v preteklosti toliko pretrpela, tudi izredna simbolika in injekcija življenjskega optimizma. To velja za nas vse, in moja voščila gredo v smeri takega radostnega doživljanja.

Dodal bi še to, da je »primer Samo Pahor« pri naši mladini in pri vsej javnosti nekaj premaknil v zavesti in čustvovanju. Potrebni sta nam večja doslednost in večja odločnost. Prepričan sem, da sta dokaz doslednosti in odločnosti tudi podpora samostojni politični poti, ko iščemo prijatelje in zaveznike, a želimo ostati pokončen in ponosen osebek, ki jemlje zgodovino v svoje roke.

—o—

DAROVI IN PRISPEVKI

V spomin na brata Dušana Cerneta darujeta sestra Vera in Nada L. 50.000 v tiskovni sklad Novega lista.

Ob velikonočnih praznikov želimo vsem Slovincem doma, v zamejstvu in na tujem mnogo sreče. Obenem se zahvaljujemo vsem somišljenikom za zvestobo in podporo naši stranki v deželni zbornici.

**Svetovalska skupina SSK
v deželi Furlaniji Julijski krajini**

Odškodnina za žrtve nacizma

V dunajskem parlamentu so izglasovali zakon o izplačilu odškodnine avstrijskim žrtvam nacizma oziroma njihovim sorodnikom. Za zakon so glasovali poslanci socialistične in ljudske stranke. Sorodniki oziroma žrtve nacizma bodo po tem zakonu prejeli enkratno častno izplačilo v višini od 2.500 do 5.000 šilingov. Socialistična in ljudska stranka menita, da gre za simbolično dejanje, ki nima nič skupnega s plačevanjem pokojnin in z drugimi obveznostmi do žrtev nacizma. Zeleni poslanci pa so zakon grajali, češ da gre za kramarsko računanje ter pranje vesti za dolga leta, ko je bilo redno plačevanje odškodnine avstrijskim žrtvam nacizma neurejeno in pomanjkljivo. Predsednik avstrijske judovske verske skupnosti pa je predlagal, naj se ustanovi sklad, iz katerega bi prejemale finančno pomoč tiste žrtve nacizma, ki so v največji stiski.

Ob tej priložnosti je poslanec svobodnjaške stranke Haider predlagal, naj bi častno izplačilo priznali tudi sorodnikom

tistih ljudi, ki so jih maja 1945 partizani odpeljali iz Koroške v Jugoslavijo, oziroma ustrelili. Gre za kakih 130 ali največ tristo pretežno nacističnih funkcionarjev in uradnikov ter sodelavcev nemške politične policije oziroma Gestapa. Proti predlogu poslanca svobodnjaške stranke so nastopili predstavniki socialistične in ljudske stranke, zlasti ostro pa je predlog zavrnil slovenski poslanec Karel Smolle, ki je v dunajski zakonodajni zbornici orisal predvojno in medvojno nacistično preteklost nekaterih od tistih, za katere je voditelj avstrijske svobodnjaške stranke Haider zahteval izplačilo »častne« odškodnine.

—o—

Samo deželni svetovalci Slovenske skupnosti Drago Štoka je v deželnem svetu glasoval proti zakonu, ki predvideva velik denarni prispevek za dela v zvezi s sinhrotronom pri Bazovici. Svoj nasprotni glas je utemeljil, češ da je SSK načelno proti razlaščenju slovenske zemlje.

Kratek obračun zamejske košarke in odbojke

Slovenska združena košarkarska ekipa Jadran se vedno bolj približuje končnici prvenstva, označeno tudi s tujko play-off. Jadran bi se moral zanesljivo uvrstiti skupaj z ostalimi tremi ekipami. Skoraj nobenega dvoma ni več, da bodo to tiste ekipe, ki trenutno zasedajo prva štiri mesta na lestvici, saj je petouvrščena oddaljena že za štiri točke od četrte. V preostalih štirih kolih bo padla samo odločitev, v kakšnem vrstnem redu se bodo ta štiri društva uvrstila v play-off in kdo bo potemtakem bolj favoriziran v odločilnih srečanjih. Medtem ko je prvo mesto že zdavnaj oddano ekipi iz Ferrare, se za končno drugo mesto potegujejo Jadran, San Donà in Petrarca Padova.

Potem ko je slovenska ekipa pred kratkim sredi Padove premagala domačo Petrarco, je bistveno izboljšala svoj položaj na lestvici. Čaka jo sedaj težko gostovanje v San Donaju, kjer se bo verjetno odločil končni vrstni red prvih štirih ekip. Jadranovci so doslej edini, ki so v gosteh premagali vodilno Ferraro, pred dvema tednoma pa so ravno tako v gosteh zmagali proti tedaj drugouvrščeni Padovi, tako da si lahko stvarno pričakujemo, da bodo zmagali tudi v San Donaju.

Opazili smo namreč, da igra Jadran vrhunsko košarko proti najboljšim ekipam, medtem ko proti povprečnim popolnoma popusti in si včasih po neumnem zapravi sicer lahko zmago. To je verjetno vezano

s psihološko motivacijo Jadranovcev, ki že vrsto let igrajo v bistvu z isto postavo in so se sedaj, po bliskovitih napredovanjih v prvih letih, nekoliko ustalili v tej B ligi. Njihovi nastopi so zato postali vse bolj rutinski, igralci pa se »vžgejo« samo takrat, ko jim stoji nasproti močan tekmeč in hočejo z zmago dokazati, da ne zaostajajo za nobenim. Takih tekem pa bo v teh sklepnih kolih še in še, zato lahko z optimizmom gledamo na nadaljnja srečanja, saj si Jadranovci trdno želijo še eno napredovanje, ki bi jih popeljalo tik pod vrh italijanske košarke.

Če si od naše košarke lahko v tej sezoni še veliko obetamo, pa so razpleti v odbojki nekoliko drugačni. Sicer tu nimamo samo ene kvalitetne ekipe, za njo pa globoko brezno (kot pri moški košarki), imamo pa več solidnih ekip, ki bolj ali manj uspešno nastopajo v raznih ligah. Žal sta naša najboljša predstavnika že pred sklepom prvenstva izpadla iz lige. Gre namreč za Farco Meblo, ki se bo moral prvič v svoji sicer kratki zgodovini posloviti od prestižne ženske B lige: zamenjava trenerja je očitno negativno vplivala na naša dekleta, ki nikakor niso več zaigrala tako učinkovito kot v pretekli sezoni, poleg tega pa so ekipo stalno pestile poškodbe, ki so močno okrnile najboljšo šesterko. Iz moške C-1 lige beležimo tudi negativen rezultat, saj je standreški Val praktično že izpadel; njegovo mesto pa bi lahko prevze-

la goriška Olimpija, ki je trenutno druga na lestvici v prvenstvu C-2. Če bo to uvrstitev ohranila do konca sezone, potem bomo Slovenci ohranili svojega predstavnika v C-1 ligi.

V ženski C-2 ligi sta naši predstavnici (Sloga in Agorest) igrali podrejeno vlogo, a se bosta zanesljivo rešili pred izpadom. Njim se bo morebiti pridružila še tretja slovenska ekipa, in sicer nabrežinski Sokol, ki je trenutno na drugem mestu na lestvici D lige. Drugo mesto omogoča tudi napredovanje, kar bi bilo za malde Nabrežinke

vsekakor velik uspeh. To je torej sicer ne popoln obračun zamejske odbojke, ki bo na žalost letos negativen: dvem gotovim izpadom najboljših ekip stojita nasproti dve še negotovi napredovanji ekip, ki pa ne nastopata na najvišjem nivoju. Vsekakor je treba zabeležiti, da doživlja zlasti ženska odbojka v Italiji v teh letih izreden napredek (kot dokazujejo tudi evropski klubski uspehi italijanskih prvoligaških ekip) in da postaja konkurenca iz leta v leto ostrejša. Zato nikakor ne moremo primerjati uspehe slovenskih ekip pred desetimi-petnajstimi leti z današnjimi dosežki.

LEV DETELA

14 | Dunajski valček za izgubljeno preteklost

Roman desetih srečanj in pričakovanj

Kljub tej dvojnosti, ki je iz rodu Sternbergov delala čudno zmes dvoživk, bitij med dvema bregovima, katerim se lahko hitro pripeti, da jih ne bo nihče maral, temveč vsakdo zavrnil, so mi nekako prirasli k srcu.

Medtem ko je vlak drvel proti strmim pobočjem Semmeringga, sem svoji sopotnici na dolgo in široko govoril o študijskih letih v Sloveniji in inozemstvu ter o mojem vedno večjem zanimanju za narodno starino, za starožitje in zgodovino.

V tem se je vlak ustavil v Dunajskem Novem mestu.* Postal je še bolj vroče, kar je značilno za poletje v Podonavju. Niti najmanjša sapica ni hotela vznemiriti ozračja. Hrup na peronu je naraščal v posameznih valovih, ki so se razbijali na kose kot vodna pena na obmorskih pečinah ob ropotu prihajajočih vlakov, sopihanju lokomotiv in brlizganju signalnih siren električnih prtljažnih vozičkov. Glas napovedovalca v zvočniku, ki je sporočal prihode in odhode vlakov, se je monotono prebival skozi vročino dneva.

Vzravnal sem se na svojem sedežu, tako da sem razločno videl množico, ki je stala pred železniško postajo. Tedaj je v mojo podzavest prodril glas vlakovnega odpravnika, združen s službenim žvižgom iz piščalke. »Odhod« je bila spodbudna beseda, ki nas je pognala naprej proti Dunaju.

»Kaj vas je tedaj, ob najinem prvem srečanju, gnalo v deževno noč, gospa Ana Marija?« se mi je nenadoma utrgalo iz notranjosti. »Kaj ste počeli na donavskem mostu ob tako nenavadnem času?«

Moje morda preveč radovedno in neprijetno vprašanje jo je zadelo v živo. Videl sem, kako je zatrepetala.

»Preveč sprašujete, gospod Lebič,« je rekla čisto potihlo.

»Oprostite, nisem vas hotel prizadeti ali užaliti,« sem jecljal v opravičilo.

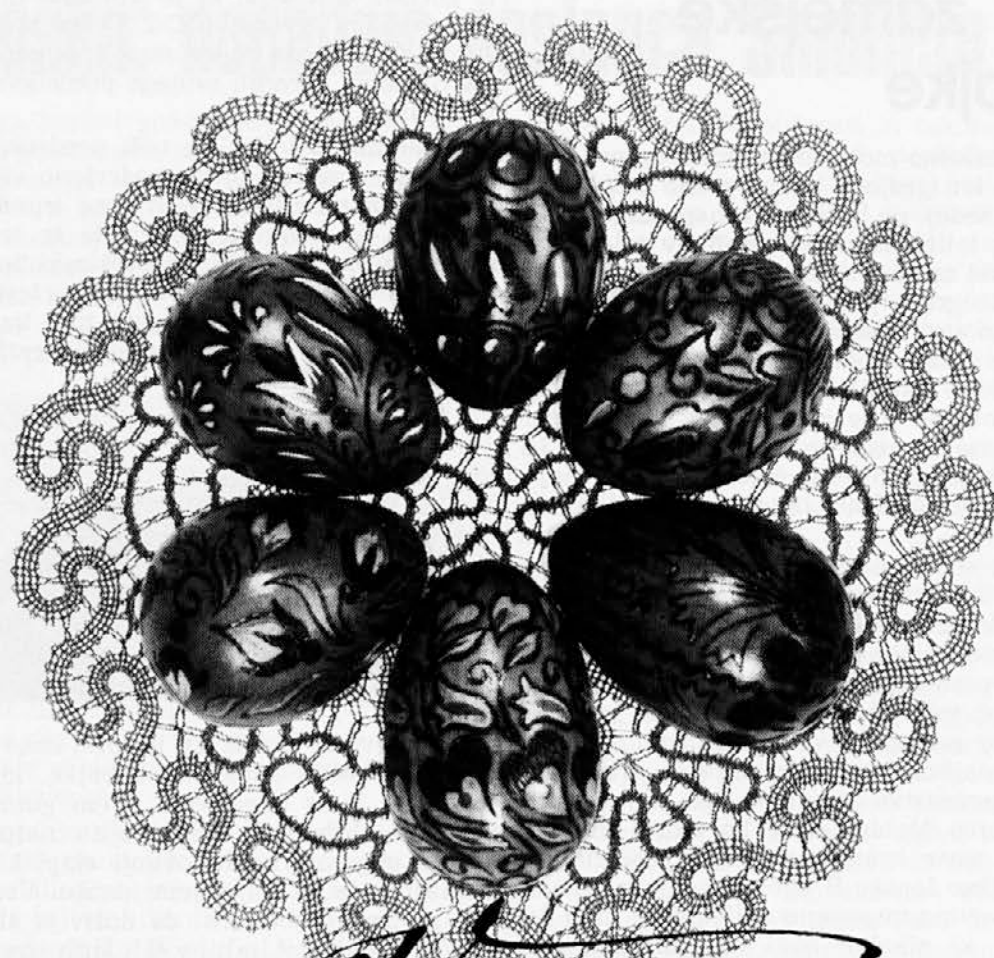
Dolgo je molče strmela skozi okno. Mimo so drveli vinorodni griči pri Badnu, midva pa sva se kot zarotnika skrila v notranjosti vlaka in obmirovala v napetem pričakovanju. Nenadoma je pogled obrnila proti meni in se zazrla v moje oči.

»Kaj niste še nikoli začutili, gospod Lebič, da smo ljudje slabotna bitja ... Včasih smo preslabotni ... Takrat, v tisti noči, se mi je življenje zazdelo pretežno ... Nisem ga mogla več prenašati ... Vem, da moje besede zvenijo kar bogokletno ... Bolje bi bilo, da bi že tedaj bolj zaupala v božjo voljo, se ji predala v molitvi ... Vse je tedaj prišlo takó naenkrat ... Glejte, vsaka minuta, vsaka sekunda nam lahko prinese novo razočaranje ... Dneva ne smemo hvaliti pred večerom ... Neprijazna usoda me je pahnila v žalost, pripeljala v pobitost in obup. Rekli boste: 'Ah, ta grofična Ana Marija ... Le kaj ji manjka ... Usoda ji je vedno prizanašala ... Čeprav jim je grad pogorel, so še vedno imeli dovolj kapitala v bankah in dovolj bogastva v avstrijski Zgornji Štajerski ... Kaj bi se pritoževali! ... Grof Sternberg je v dunajskih krogih znana in čislana oseba ...' Ah, gospod Lebič, kaj vi veste, o življenju ... Ali ste že kdaj pomislili, kaj pomeni izgubiti svoj rodni dom, domači kraj, varno bližino domačega svetniškega zaščitnika, ki je naš rod skozi stoletja varoval v farni cerkvi ... Zaneslo nas je na nepredvidena pota tega ubogega, zmedenega in zverženega svetá, v katerega rase novi rod zdaj po vojni ... Ali sem vam že povedala, da sem bila poročena z majorjem Bergerjem?«

»Ja, povedali ste mi, Ana Marija, že na mostu,« sem ji tiho odgovoril.

»Vidite, po Stalingradu in nesmiselnem Hitlerjevem žrtvovanju stotisočev mož za popolnoma nerealne in nečloveške cilje, se je uprl nacistični strahovladi ... Leta 1944, po neuspelem atentatu na Hitlerja, ga je policija z drugimi somišljeniki areti-

* Nemško Wiener Neustadt. Drugo največje mesto v Nižji Avstriji (60.000 prebivalcev).

*Veselo
veliko noč
vam želijo*

KMEČKA BANKA - GORICA
KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKO OBRTNA HRANILNICA V DOBERDOBU
HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. - TRST

design
graficenter

Mesto človeka...

■ nadaljevanje s 1. strani

in ob tem nas ponavadi obhajata tesnoba in strah. Kristusovo vstajenje pa je porok, da je človek kot duhovno bitje v bistvu neuničljiv, v tej transcendentalni razsežnosti pa se nam nato tudi naše zemeljsko bivanje razodene le kot bežen žarek v popolnosti stvarstva.

Današnje dni se mnogo govori o krizi ideologij, vrednot porabniško naravnane družbe, številni državni in politični sistemi se otepajo s hudimi težavami. Kristusovo vstajenje pa nam sporoča, da poleg vidne stvarnosti, dostopne s pomočjo naših čutil, obstoja še nevidna, drugačna, ki utemeljuje tudi mesto človeka v neskončnosti vesolja.

Novo posojilo Jugoslaviji

Ljubljansko Delo je objavilo vest, ki jo je povzelo po zahodnonemški tiskovni agenciji DPA, češ da je Jugoslavija sklenila sporazum z Mednarodnim denarnim skladom, na osnovi katerega bi Mednarodni denarni sklad odobril 500 milijonov dolarjev posojila za odpravo težav v jugoslovanski plačilni bilanci.

Mednarodni denarni sklad postavlja pri tem zelo stroge pogoje. Zahteva, naj se zavestno ustavi rast realnih osebnih dohodkov, obrestni pa naj bodo prilagojene stopnji inflacije, ki znaša več kot 150 odstotkov. Jugoslovanske oblasti bi morale postopno odpraviti novembrsko zamrznitev cen, zmanjšati javne izdatke in povečati devizne rezerve države na dve milijardi dolarjev. Plačilo šestih milijard dolarjev dolga, ki bi jih bilo treba vrniti do leta 1995, bo preloženo za 16 ali 17 let, prva štiri leta pa dolgov ne bi odplačevali. Potem naj bi tuje banke znova odločale o novih posojilih Jugoslaviji.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

rala ... Ubili so ga, gospod Lebič,« je zahlipala. »A to ni vse ... Nekako sem prestala pretežki udarec ... Zakaj v moji notranjosti se je prebujalo novo življenje ... Leta 1945, ob koncu vojne, v času najstrašnejšega obračunavanja, se nama je rodil sin ... Sin brez očeta ...«

Za trenutek je obmolnila, kot da ne more več naprej.

»Veste,« je spet začela s pripovedovanjem ... »Vse sem storila, da bi iz otroka nastal dober človek ... Skrbela sem, da je prišel v dobre šole ... Z mojim očetom sva ga vpeljala v duhovno življenje ...«

Solze so ji spolzele po licih.

»Nič ni pomagalo ... V gimnaziji se nam je izpridil. Nekega dne sem morala ugotoviti, da uživa mamila ... Heroin ... Zame se je tisti trenutek sesul svet ... Zbežala sem v noč ... Brez cilja ... Tako sem obstala na donavskem mostu ... V obupu sem se nagnila nad vrtince ...«

»Ana Marija,« sem se zdrznil v temni slutnji.

»Ja, gospod Lebič, v meni se je tedaj vse podrlo ... Verjetno me boste obsojali, če vam povem, da sem se hotela vreči v motne valove ... Končati z življenjem ... Vem, da je to greh ... Velikokrat si očitam, da sem se slabo vedla ... A vendar ... Takrat

sem bila slepa in gluha za vse okrog sebe ... Šele vi, Lebič, ste me prebudili tam na mostu iz strašnih sanj ... Naj vam povem, da ste me takrat obvarovali pred najhujšim ... Ko ste me nagoovorili in mi začeli pripovedovati o gradu ob Dravi, ste obudili v meni tisoč mladostnih spominov, ljubih in neljubih ... Ja, vi ste v nekem smislu bili moj angel varuh ... Zato vam prej nisem pravilno odgovorila ... To, kar naju zbližuje, se res imenuje usoda ... Čeprav zveni preveč patetično, bi skoraj lahko rekla, da vas je sam Bog poslal, da mi pomagate v hudi stiski ...«

»Ana Marija,« sem rekel in jo prijel za roko. »Vaš prijatelj sem. Pomagal vam bom.«

Trpko se mi je nasmehnila.

»Pravzaprav se sramujem same sebe ... Morda si teh stvari, še posebej pa teh težav s sinom, ne bi smela preveč jemati k srcu ... A kaj hočem ... Zelo se bojim ... Ni mi vseeno ... Matere smo pač takšne ...«

»Ničesar se vam ni treba sramovati,« sem ji mirno odgovoril. »Zelo veliko ste morali prestati ... Ali gre zdaj vašemu sinu bolje?«

(Dalje)